

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 7/2015 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie postępowania upadłościowego (wersja przekształcona)

(2015/C 141/02)

I. WPROWADZENIE

1. Pismem z 13 grudnia 2012 r. Komisja przekazała Radzie wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1346/2000 ⁽¹⁾ w sprawie postępowania upadłościowego („proponowane rozporządzenie”). Celem proponowanego rozporządzenia jest zmiana rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 w sprawie postępowania upadłościowego („obecne rozporządzenie”).
2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie proponowanego rozporządzenia w dniu 22 maja 2013 r.
3. W dniu 5 lutego 2014 r. podczas sesji plenarnej Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu dotyczące proponowanego rozporządzenia i towarzyszącą mu rezolucję ustawodawczą ⁽²⁾.
4. W dniach 5 i 6 czerwca 2014 r. Rada (Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne) osiągnęła porozumienie („podejście ogólne”) ⁽³⁾ co do części normatywnej proponowanego rozporządzenia i zaapelowała o to, by jak najszybciej sfinalizować prace na szczeblu technicznym nad pozostałymi motywami oraz załącznikami.
5. W dniach 9 i 10 października 2014 r. Rada sfinalizowała podejście ogólne, osiągając porozumienie co do motywów i załączników ⁽⁴⁾.
6. W dniu 10 listopada 2014 r. osiągnięto porozumienie z Parlamentem Europejskim w sprawie pakietu kompromisowego. Uzgodniono również, że proponowane rozporządzenie powinno zostać przyjęte jako wersja przekształcona obecnego rozporządzenia.
7. W dniu 2 grudnia 2014 r. pakiet kompromisowy został zatwierdzony przez Komisję Prawną w Parlamencie Europejskim. W tym samym dniu przewodniczący tej komisji wystosował pismo do przewodniczącego COREPERU II, by go poinformować, że jeżeli Rada prześle formalnie Parlamentowi Europejskiemu swoje stanowisko w wersji przedstawionej w załączniku do tego pisma, zaleci on, aby na sesji plenarnej stanowisko Rady zostało przyjęte bez poprawek w drugim czytaniu Parlamentu, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.
8. W dniach 4 i 5 grudnia 2014 r. Rada (Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne) przyjęła porozumienie polityczne w sprawie pakietu kompromisowego ⁽⁵⁾ i poleciła prawnikom lingwistom w Radzie, by przystąpili do weryfikacji tekstu.
9. Przy uwzględnieniu powyższego porozumienia politycznego i w następstwie weryfikacji prawno-językowej Rada przyjęła w dniach 12 i 13 marca 2015 r. swoje stanowisko w pierwszym czytaniu, zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą określoną w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

II. CEL

10. Celem proponowanego rozporządzenia jest uczynienie transgranicznych postępowań upadłościowych skuteczniejszymi, po to by zapewnić sprawne funkcjonowanie rynku wewnętrznego oraz jego odporność podczas kryzysów gospodarczych. Cel ten jest zgodny z obecnymi priorytetami politycznymi Unii Europejskiej polegającymi na wspieraniu ożywienia koniunktury i zrównoważonego wzrostu gospodarczego, zwiększeniu inwestycji i utrzymaniu miejsc pracy – jak określono w strategii „Europa 2020” – a także na zagwarantowaniu rozwoju przedsiębiorstwom i umożliwianiu im pozostania na rynku, co przewiduje program *Small Business Act*.
11. Proponowane rozporządzenie dostosowuje także przepisy obecnego rozporządzenia do zmian w krajowych ustawach dotyczących niewypłacalności, które wprowadzono po wejściu w życie rozporządzenia w 2002 r.
12. Jako część ogólnego programu „Wymiar sprawiedliwości na rzecz wzrostu” proponowane rozporządzenie jest jednym z ważnych elementów szerokiej reakcji Unii Europejskiej na duże trudności gospodarcze, których doświadcza wiele przedsiębiorstw i wielu obywateli w całej Unii.

⁽¹⁾ Dz.U. L 160 z 30.6.2000, s. 1.

⁽²⁾ Zob. dok. 5910/14 CODEC 2041 JUSTCIV 19 PE 50.

⁽³⁾ Zob. dok. 10284/14 JUSTCIV 134 EJUSTICE 54 CODEC 1366 + ADD 1 + COR 1.

⁽⁴⁾ Zob. dok. 13276/14 JUSTCIV 224 EJUSTICE 80 CODEC 1835 + COR 1.

⁽⁵⁾ Zob. dok. 15414/14 JUSTCIV 285 EJUSTICE 109 CODEC 2225 + ADD1 + COR1.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

A. KONTEKST PROCEDURALNY

13. Rada i Parlament Europejski przeprowadziły negocjacje w celu osiągnięcia porozumienia na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu („wczesne porozumienie w drugim czytaniu”). Tekst stanowiska Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla pakiet kompromisowy uzgodniony przez współprawodawców przy wsparciu Komisji.

B. STRESZCZENIE NAJWAŻNIEJSZYCH ZAGADNIĘĆ

1. Zakres zastosowania proponowanego rozporządzenia

14. Jednym z najważniejszych celów proponowanego rozporządzenia jest odejście – w przypadkach transgranicznych postępowań upadłościowych – od tradycyjnego podejścia do niewypłacalności przewidującego likwidację i przyjęcie „podejścia drugiej szansy”, którą dawano by przedsiębiorstwom i przedsiębiorcom borykającym się z trudnościami finansowymi.
15. Zakres zastosowania proponowanego rozporządzenia określony w art. 1 ust. 1 jest zatem szerszy niż zakres zastosowania obecnego rozporządzenia i rozciąga się na postępowania hybrydowe i przedupadłościowe oraz na postępowania przewidujące umorzenie lub restrukturyzację długu konsumentów i osób samozatrudnionych.

2. Właściwość do wszczynania postępowań upadłościowych

16. W ramach proponowanego rozporządzenia poprawiono również ramy proceduralne określania właściwości do wszczynania postępowań upadłościowych. Sprecyzowano lepiej pojęcie głównego ośrodka podstawowej działalności (COMI) oraz „oddziały”, tak aby zapewnić przydatne wskazówki wszystkim zainteresowanym oraz aby zwiększyć pewność prawa.
17. Przed wszczęciem postępowania upadłościowego sądy muszą aktywnie zbadać, czy COMI dłużnika znajduje się rzeczywiście na obszarze ich jurysdykcji. Jeśli chodzi o ustalenie COMI, należy zwrócić szczególną uwagę na wierzycieli i ich percepcję tego, skąd dłużnik administruje swoją działalnością. W przypadku przeniesienia COMI może być wymagane powiadomienie wierzycieli w odpowiednim czasie o nowej lokalizacji, z której dłużnik prowadzi działalność.
18. Ponadto nowe przepisy zawierają szereg zabezpieczeń mających zapobiegać nieuczciwemu wybieraniu sądu pod kątem korzystniejszej sytuacji prawnej (tzw. forum shopping). Domniemanie co do COMI ma charakter wzruszalny i nie ma zastosowania, jeżeli miejsce siedziby statutowej/ główne miejsce prowadzenia działalności/ miejsce zwykłego pobytu zostało przeniesione w odpowiednim okresie przed złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego.
19. We wszystkich przypadkach, jeżeli okoliczności budzą wątpliwości co do właściwości danego sądu, sąd ten powinien zwrócić się do dłużnika o przedstawienie dodatkowych dowodów na poparcie jego twierdzeń co do lokalizacji COMI oraz, jeżeli prawo mające zastosowanie do postępowania upadłościowego na to zezwala, powinien umożliwić wierzycielom przedstawienie stanowiska w kwestii właściwości sądu.

3. Postępowanie wtórne

20. Aby nie utrudniać skutecznego zarządzania masą upadłościową, proponowane rozporządzenie określa dwie konkretne sytuacje, w których sąd otrzymujący wniosek o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego powinien móc – na wniosek zarządcy w głównym postępowaniu upadłościowym – odmówić wszczęcia takiego postępowania lub odroczyć wszczęcie go.
21. Po pierwsze, proponowane rozporządzenie przewiduje dla zarządcy w głównym postępowaniu upadłościowym możliwość zaproponowania wierzycielom miejscowym swojego zobowiązania, że w postępowaniu głównym będą korzystać z takiego samego traktowania, jakie mieliby, gdyby wszczęte zostało postępowanie wtórne. Jeżeli takie zobowiązanie przedstawiono, sąd otrzymujący wniosek o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego powinien móc odmówić jego wszczęcia, jeżeli stwierdzi, że zobowiązanie to odpowiednio chroni ogólne interesy wierzycieli miejscowych.
22. Po drugie, proponowane rozporządzenie przewiduje dla sądu możliwość tymczasowego wstrzymania wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego, gdy orzeczono tymczasowe wstrzymanie indywidualnego postępowania egzekucyjnego w państwie członkowskim, w którym wszczęto postępowanie główne.
23. Ponadto dodano kilka przepisów dotyczących współpracy i komunikowania się ze sobą podmiotów zaangażowanych w postępowanie główne i wtórne.

4. Rejestry upadłości

24. Aby usprawnić przekazywanie stosownych i terminowych informacji zainteresowanym wierzycielom i sądom oraz aby zapobiec wszczynaniu równoległych postępowań upadłościowych, do proponowanego rozporządzenia włączono wymóg, zgodnie z którym państwa członkowskie mają obowiązek utworzenia rejestrów upadłości zawierających, na warunkach określonych w rozporządzeniu, pewne informacje o dłużniku i zarządcy oraz informacje dotyczące postępowań upadłościowych.
25. Te krajowe rejestry upadłości mają być wzajemnie połączone i dostępne za pośrednictwem europejskiego portalu „e-Sprawiedliwość” w pełnej zgodności z ustawodawstwem europejskim dotyczącym ochrony danych.

5. Grupa przedsiębiorstw

26. Proponowane rozporządzenie zawiera przepisy szczegółowe dotyczące współpracy i komunikowania się ze sobą sądów i zarządców zaangażowanych w postępowanie upadłościowe członków grup przedsiębiorstw.
27. Przepisy dotyczące współpracy i komunikowania się, o których mowa powyżej, zostały uzupełnione o system koordynowania postępowania upadłościowego członków grupy przedsiębiorstw.

IV. PODSUMOWANIE

28. W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono pakiet kompromisowy uzgodniony między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.
 29. Jak zaznaczono w pkt 7 powyżej, pakiet kompromisowy został potwierdzony pismem przewodniczącego Komisji Prawnej w Parlamencie Europejskim wystosowanym w dniu 2 grudnia 2014 r. do przewodniczącego COREPERU II. Został on następnie potwierdzony w dniach 4 i 5 grudnia 2014 r. przez Radę (Wymiar Sprawiedliwości i Sprawy Wewnętrzne) poprzez przyjęcie porozumienia politycznego.
 30. Rada jest zdania, że stanowisko w pierwszym czytaniu stanowi wyważony pakiet i że po jego przyjęciu nowe rozporządzenie znacznie przyczyni się do uczynienia transgranicznych postępowań upadłościowych skuteczniejszymi, na czym skorzystają dłużnicy i wierzyciele – zarówno osoby prawne, jak i fizyczne – w całej Unii Europejskiej, i że ułatwi ono przedsiębiorstwom pozostanie na rynku i umożliwi danie przedsiębiorcom drugiej szansy.
-